Ця дивовижна історія сталася в туманній Англії багато років тому. А почалася вона з того, що поважному американському послові на ймення Гайрам Б. Отіс спало на думку придбати старовинний замок на лоні мальовничої британської природи. Позаяк найбільше йому сподобався маєток лорда Кентервіля, він не став тягнути кота за хвоста і запропонував останньому продати обійстя за пристойну суму.

Щоправда, друзі та родичі завзято відмовляли пана посла від купівлі замку. Адже подейкували, буцімто там мешкав справжнісінький і не надто привітний привид. Та й сам господар маєтку — вельми порядний і шляхетний чолов'яга — під час зустрічі з майбутнім покупцем попереджав:

— Вельмишановний пане, благаю вас, поміркуйте гарненько! Ви навіть гадки не маєте, що то за капосний привид! Саме через його витівки моя двоюрідна бабця, герцогиня Болтон, ледь із глузду не з'їхала. Одного разу, перевдягаючись до обіду, вона раптом відчула, як чиїсь крижані кощаві пальці стиснули їй плечі. Ой леле, що то був за жах! Покоївки півдня приводили її до тями...

— А хтось іще, окрім вашої бабці, бачив бусурманського привида? — з поблажливою посмішкою поцікавився посол.

— О так, безсумнівно! — вигукнув лорд, щиро вражений недовірливістю гостя. — Усі мої родичі мали змогу з ним познайомитися. Значно більше — колись навіть преподобний Огастес Демпір, людина, самі розумієте, вкрай побожна, зіткнувся з ним ніс до носа. Одразу по тому від нас повтікали майже всі наймити, а моя кохана дружина геть про сон забула: щоночі їй вчувалися стукіт і рипіння за дверима, а інколи біля її ліжка з'являлася прозора постать.

— Та що ви кажете! — широко всміхнувся містер Отіс. — Зрозумійте, шановний, я живу в надзвичайно розвиненій країні, де все можна

придбати за гроші. Наші агенти — незрівнянно енергійні та кмітливі молоді люди — споконвіку принаджували до нас найталановитіших англійських акторів і співаків. Тож повірте, якби хоч колись тут мешкав бодай один привид — його вже давно допровадили б до Америки і змусили розважати глядачів у музеї чи мандрівному цирку Отже, вважайте, що вашому привидові невимовно пощастило: йому не доведеться нікуди переїздити, оскільки його придбав не заповзятливий агент, а шанований посол — на додачу до всіх ваших антикварних меблів.

— Ох, не кажіть гоп, поки не перескочите, — похитав головою Кентер-віль. — Можливо, тутешнього духа просто не зацікавили пропозиції ваших агентів. Адже тут його слава не знає меж: уже понад три сотні років, точніше, від 1584-го, він обов'язково приходить до кожного, хто ось-ось має віддати Богові душу...

— Нагадаю вам, пане, — зверхньо заявив посол, — що коли хтось готується померти, то його навідує лікар, і аж ніяк не привид. Саме існування духів суперечило би законам матінки-природи, а природа ніколи не танцює під чиюсь сопілку, навіть якщо це сопілка британської аристократії!

— Еге ж, сучасні американці близькі до природи як ніхто, — зауважив лорд. — Принаймні я попередив вас про можливі неприємності. Якщо вас влаштовує ділити домівку з безплотним духом, мені від того лише втіха. Отже, вдаримо по руках?

За два тижні Отіс підписав усі необхідні папери і разом із родиною розпочав підготовку до переїзду. А варто зазначити, родина в посла була чимала! Пані Отіс — жінка з родзинкою і такими глибочезними очима, що в них втопитися було можна, — замолоду вважалася першою красунею Нью-Йорка. Та водночас вона ідеально пасувала до англійського суспільства. На відміну від решти американок, ця пані не вважала хворобливу худорлявість ознакою аристократичної вишуканості. Тому й не виснажувала себе голодуваннями, що мали б

перетворити її на живу мумію, а тішила оточення спокусливими формами та бурхливою енергією. Дивовижно схожа на корінних британок, леді Отіс повсякчас доводила те, що єдина відмінність між Англією та Америкою — це мова.

Свого первістка Отіси нарекли дуже патріотично — Вашингтоном, через що хлопець усе життя носив у серці образу на батьків. Ставний та білявий, він планував побудувати кар'єру міжнародного дипломата, для чого готував підґрунтя ледь не змалечку. Зокрема, протягом трьох сезонів цей панич диригував оркестром у казино Ньюпорта, а в Лондоні здобув славу найвправнішого танцюриста. Окрім Вашингтона, посол мав ще трьох нащадків. Середульша, Вірджинія, відрізнялася матусиними виразними очима, тендітністю й захопленням кінним спортом. Одного разу ця маленька дзиґа напоумила статечного лорда Білтона влаштувати перегони на поні довкола Гайд-Парку, примудрившись на фініші вирватись уперед. Перемога юнки настільки вразила герцога Чеширського, який споглядав змагання, що він негайно запропонував їй руку, серце і всі свої статки.

Шкода, але на ту мить закоханий юнак ще не досяг повноліття, тому опікуни того ж таки вечора спровадили його до Ітона — догризати граніт науки... Стосовно ж молодших Отісових дітей — близнюків на прізвисько "Зірки та Смуги", — ці хлоп'ята були охочі до різноманітних вигадок та пустощів, через що часто-густо куштували різок. Завдяки таким відзнакам вони чи не єдині в родині, крім їхнього татка, здобули славу щирих республіканців.

Отже, уся ця велелюдна, дружна родина твердо вирішила проміняти життєрадісну Америку на сіру, дощову Англію. Містер Отіс вирушив на нове місце першим, а дружина та діти подалися за ним.

Зійшовши з потяга в Аскоті, Отіси пересіли в екіпаж — адже шлях від станції до їхньої нової оселі був неблизький. Надворі панував теплий літній вечір. Збираючись на спочинок, сонечко востаннє пестило землю. Обабіч дороги ніжно шуміли сосни, присипляючи мандрівників тихою

колисковою. Повітря дзвеніло від багатоголосих пташиних арій, поміж гілля мерехтіли вогники білячих кожушків, а в заростях папороті походжали фазани, хизуючись своїми розкішними хвостами. Подеколи із трави ви-

Однак варто було Отісам опинитись у володіннях Кентервілів, як хмари набурмосилися, а повітря дмухнуло зимним подихом. Лютий вітрюган проніс на своїх крилах чорним небом зграю таких самих чорних, аж вугільних птахів. Навзаєм небо зарюмсало величезними краплинами дощу, а невдовзі взагалі заридало ридма... Усі пасажири екіпажу згуртовано принишкли, а пані Отіс сильніше загорнулась у теплий шалик.

На щастя, всупереч погоді, що зустріла нових господарів маєтку не надто привітно, челядь влаштувала їм вельми теплий прийом. Коли Отіси під'їхали до замка, на ґанок до них вийшла старенька жіночка, вбрана у чорню сукню, білий фартушок і ще біліший очіпок. То була місіс Амні — економка Кентервілів, котру на прохання самого лорда залишили працювати в замку Схилившись у доземному поклоні, вона урочисто виголосила:

— Шановне панство, вітаю вас у замку Кентервілів! — А тоді впустила новоприбулих усередину.

Перетнувши неосяжний, по-королівському обставлений передпокій, Отіси потрапили до бібліотеки — видовженої вузької кімнати зі стінами, суцільно вкритими чорним деревом, з барвистим вітражем навпроти вхідних дверей і накритим столом. Допоки економка розливала чай, свіжоспечені господарі роздягалися, розсідались — і водночас розглядали покої.

Аж раптом в око пані Отіс упала червона пляма коло каміна.

— Що то таке? — з огидою запитала вона. — Тут хтось розлив джем чи фарбу?

— О ні, пані, — перелякано прошепотіла економка. — Тут було пролито кров!

— То чому ж ніхто досі не прибрав цю пляму? — верескнула господиня. — Я не бажаю, щоби мій дім був заплямований кров'ю!

— Це кров місіс Елеонори Кентервіль, — по-змовницьки прошепотіла старенька. — 1575 року її спровадив на той світ власний чоловік — пан Си-мон де Кентервіль. А через дев'ять років він і сам кудись зник, і тіло його так і не знайшли. Відтоді неспокійний дух сера Симона оселився в нашому замку. Що ж до кривавої плями, то вона постійно вабить до нас численних туристів.

— Маячня! — перервав її Вашингтон Отіс. — Усемогутній Плямознищу-вач і Очищувач Пінкертона переможе будь-які плями!

І перш ніж місіс Амні оговталася, він видобув звідкись маленький чорний "олівчик", чимось подібний до губної помади, опустився навпочіпки і заповзявся ялозити по долівці. Не минуло й кількох секунд, коли кривава пляма зникла без сліду. Тріумфально здійнявши "олівчик" попід стелю, Вашингтон вигукнув:

— Усемогутній Очищувач Пінкертона місію виконав!

Аж тут... Небо за вікном розітнулося змієподібним спалахом блискавки, і замок здригнувся від оглушливого гуркоту грому. Усі присутні в бібліотеці миттєво скочили на ноги, бідолашна економка гепнулася на підлогу без тями — і лишень містер Отіс продовжував сидіти ніби нічого й не трапилося.

— Яка паскудна погода, — пробурмотів він, безтурботно пихкаючи величезною сигарою. — Недаремно я казав: на всіх англійців погожої днини просто бракує! Єдиний порятунок для них — утеча до Штатів.

— Любий, — звернулася до нього дружина, киваючи на місіс Амні, — я дуже побоююся, що ця вельмишановна пані повсякчас втрачатиме свідомість за першої-ліпшої нагоди.

— О, не переймайся через це, дорогенька, — відповів посол. — Лиш один раз скороти її зарплатню, скажімо, у розмірі, що дорівнює розбитій філіжанці, — і свідомість повернеться до неї назавжди!

Тільки-но він це вимовив, як місіс Амні розплющила очі. Та вочевидь, її переляк ще не минувся, тому вона тут-таки схопилася за серце і навіщувала і обійстю, і його господарям страшне лихо.

— Та не хвилюйтеся ви так, любонько, — спробував угамувати стареньку Отіс. — Не злякаємося ми ваших привидів! Усе буде добре!

Тяжко зітхнувши, місіс Амні побажала Господньої благодаті для всієї родини, а разом із тим вищої зарплатні особисто для себе — і почимчикувала спати.

До самого світанку небо над замком Кентервілів вивергало громи-блискавиці, а на ранок у бібліотеці, біля каміна, знову проступила кривава пляма.

— Що за чорт! — розгублено почухав потилицю Вашингтон Отіс. — Тільки вчора тут попрацював Майстер Пінкертон!

І він удруге вимив підлогу чудодійним очищувачем. Одначе наступного ранку пляма знову повернулася на місце! Тоді молодший Отіс удався до третьої спроби ліквідувати її своїм "олівцем", а старший, збираючись увечері до сну, замкнув бібліотеку на ключ. Та все

виявилося дарма. Уранці родина знайшла пляму там-таки, де вона перебувала усі останні триста років.

Така дивна поведінка звичайнісінької кривавої плями змусила пана посла переглянути своє скептичне ставлення до привидів, його дружину — замислитися про опанування тонкощів спіритизму, а його старшого сина — скласти довжелезного листа панам Маєрсу та Подмору, славетним знавцям усілякої чортівні, сподіваючись дізнатися від них, чим загрожують криваві плями після вбивства і як їх здихатися. І хоча тоді ще Отіси плекали слабеньку надію, що привидів не існує, — наступна ніч розвіяла її вщент.

Того вечора вони довгенько гуляли алеями Кентервільського парку й додому повернулися близько дев'ятої. Протягом усієї прогулянки сім'я жодним словом не обмовилася ні про фамільного привида, ні про інших духів чи будь-які надприродні явища взагалі. Тобто можна з упевненістю сказати, що родина не відчувала того емоційного збудження, яке необхідне для зустрічі з подібними явищами. Згідно зі спогадами самого посла, за легкою вечерею вони теревенили лише про те, про що годиться говорити у пристойному товаристві. Наприклад, порівнювали гру акторок Фанні Давенпорт і Сари Бернар — на жаль, не на користь останньої. Обговорювали хитрощі високої кухні, внаслідок чого всі погодилися, що жодна шляхетна людина не стане набивати черево кукурудзою, маїсом і гречаними котлетами. Розхвалювали Бостон, віддавши йому титул світового культурного та духовного центру. Тішилися, що квитки на потяги надають можливості без зайвого клопоту перевозити валізи. Скаржилися, що англійська вимова надто протяжна порівняно із м'якою нью-йоркською вимовою... Отже, жодного натяку на сера Симона де Кентерviля чи його невмирущий дух...

Близько одинадцятої вечора Отіси підвелись із-за столу й розійшлися по своїх спальнях, а за півгодини світло у замку згасло. Проте глупої ночі посла розбудив якийсь незрозумілий шум за дверима. Здавалося, буцімто уздовж коридору хтось тягне важке залізяччя.

— От дідько... — пробурмотів Отіс і зиркнув на годинник.

Циферблат показував першу по півночі. Промацавши свій пульс (цілком очікувано, він був ідеально рівним), посол спокійно взув пантофлі, підвівся з ліжка й загорнувся у халат. Потому, витягнувши зі скриньки якусь пляшечку, упевненим кроком попрямував до дверей, розчахнув їх — і носом до носа зіткнувся із прозорим та дуже страшним дідуганом. Дідуган похитувався й мерехтів у сріблястому місячному світлі. Його очі палахкотіли вогнем, волосся засмальцьованими пасмами спадало на плечі та груди, а старовинний одяг увесь світився дірками і ряснів плямами бруду. Закуті в кайданки ноги та руки привида грюкотіли ланцюгами по долівці коридору, гулко відлунюючи на весь замок.

— Якщо ваша ласка, сер, — звернувся Отіс до привида, — змастіть чим-небудь ваші ланцюги! їх грюкотіння порушує спокійний сон моєї родини. Коли бажаєте, я дам вам машинне мастило "Світанок Демократів". Чесне слово, воно дуже діє! Навіть священики підтвердили, що регулярне використання цього засобу позбавляє геть усіх проблем. Я залишу пляшечку на столі, коло свічника, а ви візьміть і користуйтеся на здоров'я! Відчуєте потребу в новій порції — одразу ж звертайтеся до мене. Я допоможу вам із превеликою втіхою!

Закінчивши свою полум'яну промову, пан посол зачинив двері й повернувся до ліжка із відчуттям виконаного обов'язку Натомість дух Кентервіля просто-таки оскаженів. Схопивши зі стола пляшечку, він пожбурив її на долівку й помчав грюкотіти та стогнати коридорами замка. Але варто було дідуганові злетіти на вершечок дерев'яних східців, як раптом казна-звідки на нього кинулися двійко білих постатей, і понад його головою промайнула пара подушок. Отоді він і втямив, що справи кепські... Намагаючись урятуватися будь-яким можливим способом, привид перейшов у четвертий вимір і прошмигнув у дерев'яну панель попід стіною.

Опинившись у комірчині лівого крила замка, дух Кентервіля втомлено зіперся на місячний промінь і зітхнув. Протягом усієї його трьохсотрічної історії ніхто й ніколи з нього так не знущався! Навпаки, він сам міг занапастити кого завгодно і дотепер робив це відмінно. Наприклад, він додав сивини у коси графської удови, всього-на-всього підморгнувши їй у люстрі, коли вона милувалася собою у новенькій мереживній сукенці. Наполохав зграйку покоївок, сонячно всміхнувшись їм із-поза фіранки й утворивши тим самим злагоджений хор пронизливих зойків. Відіслав до лікарів парафіяльного священика, мовбито ненавмисне задмухнувши свічку, коли той виходив із бібліотеки. А як він перелякав пані де Тремуяж, припхавшись до неї на світанні у вигляді скелета й розвалившись у кріслі коло її ліжка із щоденником у руках! Статечна жіночка настільки була вражена його витівкою, що негайно розкаялась у всіх гріхах світу й відмовилася студіювати праці скептика Вольтера, віддавши

перевагу спілкуванню з Богом. ;

І нехай у земному житті дух Кентер-віля й сам не міг похвалитися добропорядною поведінкою, покинувши тіло, він з усією відповідальністю заповзявся карати своїх нечестивих нащадків.

Один із тих поганців, рідкісний шахрай, із його невагомої руки подавився червовим валетом, завдяки якому обіграв пана Крокфорда Чарлза Джеймса Фокса на 50 000 фунтів.

Щоправда, подеколи його жертвами

ставали й геть невинні люди. Згадати хоча б дворецького, що пустив собі кулю в лоба,

коли у скло буфета постукала зеленава мерехтлива рука. Чи гарненьку леді Статфілд, котрій так остогиділо носити на шиї хусточку,

намагаючись приховати сліди його пальців, що врешті-решт вона втопилась у садовому ставочку із дзеркальними коропами.

Авжеж, він до кожного міг підшукати ключик, адже вигадливості й акторської майстерності йому не бракувало. Чого варті, скажімо, подоби Кривавого Рабена, тобто Задушеного Немовляти, або вампіра з Бекслей-ської Трясовини на прізвисько Торба-з-Кістками! А його гра у кеглі на тенісному полі власними кістками, що змусила усіх глядачів на трибунах не на жарт засумніватися у здоров'ї свого глузду!.. Суцільний жах!

І от усі ці геройства умить були спаплюжені якимись паскудними приблудами з Америки, котрі зненацька з'явились у замку. Подивіться лише, яке неподобство! Утелющити йому машинну олію й закидати подушками... Хіба можна ще жорстокіше зганьбити його честь, гідність і віковічну славу?!

— За таке слід помститися! — вирішив привид і заповзявся вибудовувати підступні плани...

з

Рано-вранці, поки Отіси смакували чаєм, тільки й мови було, що про привида. Посол страшенно засмутився відмовою старого господаря замку від його подарунка.

— Якщо він не наважиться скористатися мастилом, доведеться звільнити його від ланцюгів, — зітхнув голова родини. — Бо неможливо спати, коли в тебе за дверима грюкочуть залізяччям. — Потому він суворо зиркнув на близнюків і додав: — Одначе жбурляти в привида подушками украй неввічливо! Гадаю, ми не маємо права кривдити такого статечного старого.

На це хлопчаки вибухнули скаженим реготом і, обмінюючись штурханами, засперечалися, якого кольору набуде завтра пляма біля каміна.

Слід зазначити, пляма ця виявилася найхимернішою і найбільш захопливою розвагою родини Отісів. Окрім того, що на світанку кожного дня вона вперто поверталося на місце (хоча сам посол на ніч замикав бібліотечні двері та вікна), — у неї ще й колір змінювався! Сьогодні вона могла бути ясно-червоною, завтра — помаранчевою, післязавтра — брунатною ба навіть зеленою! Такі видозміни настільки дивували Отісів, що за вечерею вони щоразу закладалася, у якій барві пляма постане наступного дня. Лише Вірджинії ця гра не приносила ні найменшого задоволення. Дівчина чомусь дуже болісно реагувала на поведінку плями, а коли та зазеленіла, вона просто заридала ридма.

Утім, якщо не брати до уваги таємничої плями, протягом тижня ніхто не завдавав родині клопоту. А потім знову з'явився привид...

То була ніч із неділі на понеділок. Отіси тільки-но вляглися, аж раптом із передпокою долинув страшенний гуркіт. Не змовляючись, усі мешканці замку (за винятком пані Отіс) зіскочили зі своїх ліжок і помчали на перший поверх. Те, що вони побачили, було неймовірним! На долівці передпокою валялися лицарські обладунки, які казна-чому гримнулися з постаменту, а в кріслі з високою спинкою, стогнучи й розтираючи коліно, сидів ско-цюрблений привид... Ситуація була дуже дивною, проте близнюки не розгубилися. Повитягавши з кишень свої рогатки й синхронно натягнувши резинки, вони влучно поцілили в привида імпровізованими кулями — далебі, далися взнаки тренування на викладачеві краснопису. А тим часом їхній татко вихопив із-за пояса пістоль і з традиційним каліфорнійським вигуком "Руки вгору!" пальнув у привида справжньою кулею.

Привид пронизливо верескнув, зіскочив із крісла й щодуху чкурнув навтьоки, мимохідь загасивши свічку, яку тримав Вашингтон, і зануривши замок у цілковитий морок. Допоки Отіси у пітьмі шукали

сірники й намагалися знову запалити вогонь, дух гайнув на самісінький вершечок сходів і приготувався видати свій фірмовий диявольський регіт. Він-бо добре пам'ятав, що цей дар незмінно приносив йому успіх. Через його регіт, скажімо, одна по одній звільнилися три гувернантки пані Кентервіль, а в лорда Рейкера навіть перука посивіла з переляку. Отже, сподіваючись, що наразі відбудеться дещо подібне, привид зайшовся навіженим сміхом, а луна миттєво примножила й посилила його, допровадивши до найвіддаленіших куточків замку. Старий уже був зібрався на радощах перекинутись у повітрі, аж тут позаду нього рипнули двері, і в потилицю йому скрушно дмухнула пані Отіс.

— Ох, пане, либонь, ви почуваєтеся зовсім зле! — співчутливо мовила вона. — Якщо не хочете захворіти, візьміть оцю мікстуру лікаря Добелла. Вона чудово усуває будь-які проблеми з травленням!

Такі слова страшенно обурили привида і він почав мерщій обертатися чорним собакою — адже це вміння було його тузом у рукаві. Саме воно, на думку домашнього лікаря Кентервілів, геть знесло дах дядькові лорда — Томасові Хортону. Проте цього разу таємна зброя також не спрацювала, і знов-таки через близнюків. Вони з'явилися на сходовому майданчику, мов із неба впали, і старий вирішив, поки не пізно, дати драла. Він замерехтів, завив, застогнав — і розтанув у повітрі.

Залишившись урешті-решт на самоті, привид розпачливо заповзявся заламувати прозорі руки й тужити. У його пам'яті враз постали близнюки зі своїми ганебними витівками та їхня матуся зі своєю приземленою турботою — і від огиди у нього в животі почалися кольки. Та більше за все його засмутила невдача з обладунками, на які він покладав величезні сподівання. Погодьтеся, привид в обладунках просто не міг не зачепити за живе навіть дуже товстошкірих американців. До того ж то були його особисті лати! Колись давно він павичем виступав у цьому пишному спорядженні на турнірі в Кенильворті, і завдяки своєму ефектному вигляду заслужив увагу самої королеви. Одначе зараз... Зараз його звитяжні лати перетворилися на

важелезний тягар. Настільки важелезний, що він гепнувся додолу, забивши коліно і вивихнувши палець.

Через цей трагічний випадок старий Кентервіль занедужав і залишався в ліжку протягом кількох тижнів, навіть носа не витикаючи зі своєї кімнати. Ба ні, все ж таки подеколи він виходив уночі — та лише затим, аби підновити славнозвісну пляму. Проте завдяки народній потойбічній медицині він швидко оклигав і невдовзі звівся на ноги. Відтоді стартувала третя спроба залякати нових господарів замка.

Наступ було заплановано на п'ятницю 17 серпня. Вибір зброї провадився з усією відповідальністю та сумлінністю: розворушивши весь свій гардероб, дух вибрав поховальний саван з мереживним комірцем і манжетами, капелюха з широкими крисами й вогняною пір'їною, а також іржавий кинджал.

Уся операція мала проходити згідно з чітким планом. Спершу дух збирався завітати до Вашингтона Отіса і, зайнявши позицію у нього в ногах, бурмотіти різну маячню, допоки ворог не прокинеться, а тоді під моторошний акомпанемент тричі проштрикнути собі горлянку кинджалом.

Таке жахіття обов'язково мусило позбавити юнака глузду, а саме цього й домагався привид. Адже Вашингтон був його найзапеклішим ворогом, бо щовечора наполегливо нацьковував на Криваву Кентервільську Пляму Всемогутнього Пінкертона.

Упоравшись із молодшим Отісом, дух планував негайно шугонути до спальні старших і зненацька атакувати їх. Тобто розбудити пані Отіс доторком крижаної мокрої долоні до чола, а сон її чоловіка урізноманітнити жахливими цвинтарними побрехеньками. Проте найбільш вишукана помста очікувала близнюків. Прослизнувши у їхню кімнату, старий збирався впасти хлопчакам на груди, щоби їм дух перехопило від тяжкої нічної маячні, а потому окопатися поміж їхніми

ліжками, набути вигляду закрижанілого та позеленілого мерця й із утіхою спостерігати, як вони тетеріють від жаху.

Але то ще не був кінець битви! Далі привидові належало театрально скинути саван і, оголивши скелет, добити супротивника розміреним блуканням кімнатою, стукотом кісток і обертанням одного ока. Саме так учинив би Скелет-самогубець на прізвисько Німий Даниїл — одна з найулюбленіших його подоб, котра вкупі з Навіженим Мартіном, відомим також як Вічна Таїна, приніс йому чимало славних перемог.

Єдиним слабким місцем цього досконалого плану була юна Вірджинія. Привид просто не знав, що з нею робити! Добра й лагідна, ця дівчинка ніколи не ображала його, тому він вирішив не дуже її лякати. Ну, хіба що постогнати трішечки із шафи, а тоді — якщо стогони не розбудять її — полоскотати їй п'яти своїми скоцюрбленими пальцями...

У п'ятницю вся родина відійшла до сну раніше, ніж зазвичай, — о пів на одинадцяту. Проте майже до дванадцятої замком лунав скажений регіт близнюків, які,

либонь, не встигли напустуватися за день, тому вирішили надолужити втрачене проти ночі. Одначе кінець-кінцем хлоп'ята вгамувалися, і близько дванадцятої привид проголосив початок власної воєнної кампанії.

Надворі лютувала негода. Вітер осатаніло грюкав у віконні шибки, намагаючись увірватися всередину Шибки деренчали, проте не піддавалися, вітер невдоволено завивав, і крізь цей гармидер проривалося пугукання сов і каркання ворон. Привидові така погода була як музика, що лише посилювала враження від його вистав. Проблема полягала в тім, що Отісам вона аніскілечки не заважала спати, а посол США давав такого хропака, що завиграшки перекривав усю какофонію стихії.

Та попри цю неприємну обставину, завдяки буревію привид сповнився відвагою і, сміливо просочившись крізь стіну, підлетів до вікна з ліхтарем, на якому було вибито його герб і герб замордованої ним

дружини.

Тієї ж таки миті чорна хмара проковтнула сріблястий місячний таріль, і морок оповив Кентервіля саваном набагато щільнішим, аніж його власний. Він полетів далі, і йому чомусь здалося, ніби темрява втупилася в нього несхвальним поглядом. Ба більше, якоїсь миті він чітко почув, що його кличуть! Не на жарт здивований, старий зупинився і прислухався. Проте до нього не долинуло жодного підозрілого звуку — лише собака на фермі зайшовся заливистим гавкотінням.

Дух посунув далі, вигукуючи середньовічні прокляття й вимахуючи кинджалом, аж поки не дістався повороту, за яким розташовувалися двері до спальні Вашингтона. У цьому місці він пригальмував, щоб перевести подих. Коридорами маєтку гуляли протяги, від чого сиве волосся дідуся ставало дибки й кружляло довкола його голови, а саван повсякчас змінював форму, настовбурчуючись то тут, то там. Сповнений відчуття власної

страхітливості, привид зрештою завернув за ріг і вже зібрався був ступити на ворожу територію, аж тут... зіткнувся з іншим, геть незнайомим привидом! Несказанно страшний і здоровенний, з лисою круглою головою, полум'яними очима й викривленими у хижій посмішці вустами, привид постав просто посеред дороги. У пащеці в нього також палахкотів вогонь, гігантський тулуб ховався під білим саваном, рука стискала гострий меч, а на грудях висіла дощечка із загадковими надписами — далебі, там було перелічено усі його гріхи та злочини.

Звісно, доти Кентервільський привид ніколи не зустрічав інших привидів, тому невимовно перелякався. Збліднувши як мрець — ба ні,

ще дужче, бо він і був мерцем, — старий відсахнувся, замружився і гайнув навтьоки.

Він мчав наосліп, перечіплюючись через власний саван, і навіть не помітив, як загубив іржавий кинджал. Влетівши до спальні, дух стрибнув на жорстке ліжко, занурився головою у подушки і заскімлив. На щастя, вже невдовзі сміливість повернулася до нього, і він вирішив, що не годиться Кентервілям лякатися якихось там привидів. Тим паче коли й сам ти — привид. Тим паче що двійко привидів — це набагато краще за одного, якщо йдеться про війну з чисельно потужнішим супротивником. Отже, дочекавшись, поки ранкова зоря оздобить золотом вершини гір, дух вибрався зі схованки й почимчикував знайомитися.

Те, що він побачив, прибувши на місце, вразило його в саме серце. Велетенський привид ледве тримався на ногах. Притулившись до стіни й вигнувшись дугою, він випростав руки і впустив меч додолу, а його згаслі очі вже не здатні були нікого налякати.

Розмірковуючи, що за лихо трапилося з гостем за такий короткий час, і не на жарт хвилюючись за нього, старий Кентервіль турботливо підхо-пив привида на руки. Аж раптом... той вщент розсипався! Його голова відірвалась і, вмить перетворившись на гарбуз, покотилася підлогою; тулуб обм'якнув і повиснув білою ганчіркою, а з-попід його ніг випали мітла і звичайнісінький ніж.

Геть розгублений, господар замка взяв дощечку, що висіла у велета на грудях, і наблизив до очей. У ранковому світлі розібрати надписи виявилося дуже легко:

Привид OTIC&OTIC Перший і єдиний ліцензійний привид у світі Усі права захищені Спроби копіювання караються законом

Отоді старий і усвідомив жорстоку правду Його нахабно надурили, розіграли, обкрутили навколо пальця! Примиритись із цим він ніяк не міг, у жодному разі! Спалахнувши очима і скреготнувши відсутніми зубами, дух здійняв руки і в найліпших традиціях старовинних наврочень пообіцяв вивергнути на замок непоправне лихо і пролити в його стінах ріки крові, коли Вісник Зорі вдруге просурмить у свою сурму..

Не встиг він завершити свою промову, як десь неподалік закукурікав півень. Привид зловтішно вишкірився і приготувався чекати. Та хай би як він прислухався, хай би скільки стовбичив посеред коридору — вдруге півень не заспівав. Отямившись близько восьмої ранку (коли служниці розпочали щоденне прибирання), старий подався до себе, впіймавши об-лизня.

Приголомшений невдачею, він відчайдушно заходився гортати старовинні книги, сподіваючись відшукати там відповіді на свої запитання. Книги в один голос стверджували, що нашептаний ним пристріт неодмінно мав би супроводжуватися двома півнячими криками. Ця халепа настільки засмутила дідугана, що він почав проклинати самого півня:

— Кінець тобі, паскудна птахо! Настане час, коли мій меч устромиться в твою гидку горлянку і вичавить останній крик!

Потому дух трохи заспокоївся і, підшукавши найзручнішу труну, заліз туди й захропів.

Прокинувся привид лише під ранок наступного дня. Усе тіло в нього ломило й морозило, пальці на ногах крутило, голова розколювалася, і взагалі почувався він старою руїною. Через негаразди, яких він зазнав за останній місяць, трьохсотлітній дух геть розкиснув. Йому всюди вчувалися якісь дивні звуки, і це його дуже бентежило. Він навіть вирішив облишити фамільну пляму і деякий час відсидітись у своїй

комірчині. "Чи є сенс у цій плямі, — міркував собі дух, — коли новим господарям вона не потрібна? Либонь, через надмірну практичність американцям не до снаги осягнути вищій сенс паранормальних явищ!"

Щоправда, дух і сам розумів далеко не всі подібні явища. Скажімо, різноманітні передислокації зірок, паради планет та інші космічні хитрощі не потрапляли до кола його повноважень. Зате домашні обов'язки він виконував неймовірно сумлінно — адже то була для нього справа честі. Ніхто й нічого не могло завадити духові, наприклад, кожної першої і третьої середи місяця стояти на варті біля вікна з ліхтарем, бурмочучи при цьому всілякі нісенітниці. А по суботах, від півночі до третьої, він незмінно здійснював променад коридорами замка — хоча й намагався робити це якомога тихіше. Загорнувшись у чорний оксамитовий халат, скинувши взуття й змастивши ланцюги машинним мастилом "Світанок Демократів", він крокував скрипучою підлогою легко-легесенько, щоби, не дай Боже, себе не викрити. Звісно, наважитися випробувати запропонований Отісом засіб було для нього не просто. Старий усе мулявся, ковтав образу й заштовхував якнайглибше відчуття приниження. Але згодом він таки поборов свої сумніви і, потай прослизнувши до спальні посла під час сімейного обіду, забрав колись пожбурену пляшечку. Повагавшись іще трішечки, привид обробив свої ланцюги мастилом — і тут-таки відчув його переваги. Хай там як, а з цим диво-засобом привиду стало набагато зручніше нести свою регулярну службу.

Тим не менше, попри всі намагання убезпечитись і замаскуватися, халепи чекали на нього на кожному кроці. Кілька разів він перечіплювався через мотузки, натягнуті впоперек коридору, і летів сторчголов зі сходів під акомпанемент одностайного реготу близнюків. А одного разу, маршируючи замком у вбранні мисливця з Хоглейських лісів на прізвисько Чорний Ісаак, він послизнувся на олії, якою хлоп'ята намастили підлогу від Зали

Гобеленів аж до сходового майданчика, і боляче гепнувся на п'яту точку Скривджений і глибоко ображений, дух вирішив востаннє

показати, хто в домі хазяїн, обравши для цього свою найбільш приголомшливу подобу — Безголового Графа на ймення Відважний Рупер.

Найкращий його вихід у цьому амплуа відбувся близько 70 років тому Вигулькнувши перед ясні очі панночки Барбари Модіш, зарученої з дідом останнього лорда Кентервіля, Безголовий Граф улаштував таке грандіозне шоу, що дівчина негайно покинула свого нареченого і майнула разом із не-перевершеним Джеком Каслтоном аж у Гретна-Грін. Свою витівку леді Модіш пояснила тим, що не бажає мати справи з родиною, яка дозволяє таким мерзенним привидам вільно швендяти оселею. Утім, невдовзі бідолаха Джек загинув від кулі, випущеної самим лордом Кентервілем, а його кохана померла від туги, оскільки її серденько було розбите на друзки. Отже, зі своєю місією Граф упорався на всі двісті відсотків, а тому покарання капосних хлопчаків мав виконати саме він. Звісно, задля такої оказії духові довелося довго гримуватися — якщо це земне слово пасує до тих неземних процесів, які з ним відбувалися, — одначе результат мусив себе виправдати.

І от у самовільно встановлений час неперевершений Безголовий Граф вийшов на стежку війни. Попри величезні ботфорти (обов'язковий атрибут цього образу), в яких привид просто потонув, і загублений десь пістоль, виглядав він досить ефектно. Тож, набундючений і розпринджений, привид щодуху гайнув до спальні близнюків, котру за колір шпалер та фіранок називали "Блакитною", і відважно штовхнув двері. Йому так

кортіло побачити реакцію хлопчаків на феєричну появу Рупера-без-Голови, що він не звернув уваги на прочинені двері... На жаль, це зіграло з ним злий жарт.

Тільки-но привид опинився в спальні, як йому на плечі ринув крижаний водоспад, а потім повз нього пролетіло щось важке, і з-під ліжка вибухнув знущальний регіт. г

За мить він зрозумів, що сталося. Близнюки готувалися до його візиту. Незадовго до появи привида хлоп'ята поставили на двері глечика з водою, розраховуючи на те, що старий зайде до кімнати, порушить хитку рівновагу і скине посудину. їхній план спрацював, а старого знову пошили в дурні!

Приголомшений цією здогадкою, привид гучно зітхнув, застогнав і чкурнув до своєї комірчини. Дістався ліжка, він зліг у лютій гарячці, вдячний долі бодай за те, що голова йому сьогодні не знадобилася. Бо в іншому випадку наслідки могли б виявитися незворотними.

Після тієї халепи привидові взагалі перехотілося комусь щось доводити. Звісно, трохи оклигавши, дідусь знов наважився потихеньку виходити на прогулянки, проте помітити його було надзвичайно складно. Взутий у м'які пантофлі, загорнутий у червоний шарф, щоб, не дай Боже, вдруге не застудитися, та ще й із невеличкою рушницею в руках — задля порятунку від нахабних нападів близнюків, — він шкандибав замком і лише подеколи скрушно зітхав. І все ж таки одного разу зловтішним хлопчакам вдалося захопити його зненацька.

Сталося це за місяць після його невдалої витівки у подобі Безголового Графа. Тієї ночі привид вирішив поблукати в подобі Йони Безгрішного — Викрадача Мерців із Чертсійського току. Ця подоба вкарбувалась у пам'ять усіх його нащадків дуже міцно, оскільки дух з'явився в ній саме тоді, коли Кентервілі почубилися зі своїм сусідом — лордом Раффордом. Природно, що до Йони старий плекав теплі почуття, а тому полюбляв час від часу в нього перевтілюватися.

Отож, убравшись у благенький і дещо заплiснявілий, проте чистий саван, підв'язавши щелепу жовтою хустинкою, прихопивши ліхтар і лопату для розкопування могил, він зайшов до передпокою, переконаний, що там його вже точно ніхто не зачепить. Від душі покепкувавши з безлічі світлин нового господаря, що посіли на стіні місце старовинних фамільних портретів, привид подався до бібліотеки — поцікавитись, як поживає його улюблена пляма.

Та варто було йому наблизитися до бібліотечних дверей, як на нього казна-звідки накинулися дві постаті.

Привид остовпів, а постаті тим часом застрибали довкола нього, замахали руками як скажені й загорлали йому на вухо: "У-у-у-у-у..." Старий увесь укрився сиротами і мерщій чкурнув до сходів, однак там на нього вже чекав Вашингтон Отіс, націлюючись садовим оприскувачем. Певна річ, то була ворожа засідка, тож духові належало якнайшвидше рятуватися. Єдиним виходом із цієї безвихідної ситуації виявилася грубка. Отуди старий і гулькнув, щоб через димар дістатися своєї комірчини.

До господи він повернувся весь обідраний, чорний, мов дідько, і вкрай засмучений. Чхаючи й кахикаючи, привид заприсягнувся ніколи й нізащо не мати справу з паскудними американцями. І нехай близнюки продовжували влаштовувати засідки, сподіваючись рано чи пізно дати йому прочуханки, й щоночі розкидали у коридорі горіхові шкаралупки — аби привид на них послизнувся, — він жодного разу їх не потішив. Тож поступово мешканці замка почали забувати про нього. Пан Отіс знов узявся за працю з історії демократичної партії, яку розпочав бозна-коли. Пані Отіс влаштувала пляжну вечірку, зібравши всю околицю і вразивши гостей досконало приготованими свіженькими равликами. Хлоп'ята захопилися бейсболом, лакросом, покером та іншими суто американськими забавками. А Вірджи-нія взяла за звичку щодня мандрувати верхи на поні алеями' парку вкупі з юним герцогом Чеширським, що гостював у замку Кентервілів на канікулах.

Отже, усі вирішили, що привид остаточно втік, тому посол мерщій повідомив про це лорда Кентервіля. Той, звісно страшенно зрадівши, привітав нових господарів маєтку, а дружині посла висловив особливу подяку.

Одначе привид нікуди не подівся. Ба більше — дізнавшись про присутність герцога

Чеширського, він замислив нову каверзу. Адже герцог доводився йому далеким родичем: засновник роду Чеширських — такий собі де Баклі — свого часу одружився з його двоюрідною сестрою. А двоюрідний дід цього юнака — лорд Френсіс Стілтон — зганьбив старого, привселюдно заявивши, що зіграє з ним у кості, та ще й посперечавшись на заклад у сто гіней із полковником Карбері. Зрозуміло, Стілтон спокутував свій учинок: вигляд безтілесного духа паралізував його, і до скону він здатен був вимовляти лише два слова: "шістка дубль". Уся ця історія здійняла велику бучу, ба навіть потрапила до книги лорда Теттла "Спогади про принца-регента та його оточення" в усіх подробицях, хай там як намагалися приховати її обидві родини.

Та попри це дух Кентервіля не почувався цілком задоволеним. Тому й ухопився за першу-ліпшу можливість ще раз показати Чешир-ським — і відповідно Стілтонам, — де раки зимують, обравши для цього подобу Ченця-упиря на прізвисько Блідий Бенедиктинець. Колись давно, Новорічної ночі 1764-го, невимовно страхітливий Чернець змусив стареньку леді Стартап віддати Богу душу і таким чином позбавити Кентервілів — своїх єдиних родичів — спадку, який зрештою потрапив до рук її знайомого аптекаря. Отже, ця роль, безсумнівно, якнайліпше пасувала виставі для юного герцога.

Однак останньої миті старий раптом пригадав напади близнюків і перепудився. І зовсім не вийшов зі своєї кімнати. Тож герцог проспав на королівському ложі з балдахіном до самого ранку. Спалося йому дуже солодко, адже в нічних мареннях він бачив гарненьку Вір-джинію.

Так і не втіливши свій план помсти, привид Кентервіля геть занепав духом. Два дні потому він пришкандибав у Залу Гобеленів, аби трішечки посумувати біля вікна й помилуватись, як із дерев у парку падає золотий дощ, а на алеях вирують криваві ріки червоного листя. Старий занурювався в себе все глибше й глибше, аж тут понад його вухом продзвенів ніжний дівочий голосочок:

— Та не тужіть ви так, будь ласка! Уже завтра брати вирушать до Ітон-ського коледжу, і вам дадуть спокій. Якщо, звісно, ви матимете пристойну поведінку...

— Дурниці та й годі! Пристойну поведінку не включено до обов'язків привидів! — вигукнув дух, обертаючись і впираючись носом у носик юної Вірджинії. — Я просто мушу стогнати, зітхати, рипіти мостинами, грюкотіти посудом і ланцюгами, задмухувати свічки і загалом лякати будь-якими способами. У цьому полягає моє вище призначення!

— Хто ж вам таке призначив?! — обурилась Вірджинія.

До Зали Гобеленів вона потрапила випадково: ганяючи луками на поні разом із герцогом Чеширським, дівчина влетіла в чагарник і розірвала своє вбрання. Засмутившись, вона щодуху помчала додому, прослизнула до замка з чорного ходу і чкурнула до своєї кімнати, аби переодягтися. Однак біля Зали Гобеленів молода вершниця зупинилася: двері були прочинені, тож дівчина подумала, що в залі, либонь, сидить матусина покоївка, яка могла б зашити її одяг. Вірджинія зазирнула всередину, проте замість покоївки знайшла старого привида, що тужив біля вікна. Ясніше ясного, їй негайно закортіло втекти і сховатись у своїй кімнаті, але старий мав такий кепський вигляд, що дівчина просто не наважилася залишити його напризволяще й вирішила заговорити...

— Ви поводитеся просто обурливо! — продовжувала напосідатися вона. — Наша економка дуже яскраво змалювала, як ви убили свою власну дружину!

— А вам, панно, який клопіт? — аж підскочив від люті привид. — Припиніть копирсатись у моїй сімейній білизні!

— Не можна отак узяти й забрати чиєсь життя, — повчально відповіла Вірджинія, витягши назовні ту суворість, що перейшла їй у спадок від пращурів із Нової Англії.

N

— Не кажіть про те, чого не знаєте! — ще дужче розкричався привид. — Ви ж не бачили, якою потворою була моя жінка! Вам не доводилося носити комірці, які вона ніколи не могла пристойно накрохмалити! І ви не змушені були їсти той жахливий харч, що вона намагалася зготувати! Пригадую, уполював я колись о-о-отакенного розкішного молодого оленя... І як ви гадаєте, що вона з нього зробила? Ет, пусте... — Старий безнадійно махнув рукою. — Нащо зараз розворушувати минуле? Так, я згубив свою дружину. Та знаєте, що скоїли навзаєм її брати?! Замордували мене голодом!

— Вас замордували голодом? — нажахано прошепотіла Вірджинія. — То ви, далебі, дуже хочете їсти! Ось, візьміть, я прихопила із собою бутерброда...

І вона відкрила свою сумочку Але привид похитав головою і спробував був доторкнутися своєю прозорою долонею до її руки.

— Ні-ні, не варто, — мовив він. — Апетит мій зник сотні років тому. Та все одно дякую! Ви дуже чемна дівчинка, значно краща, ніж оті ваші цинічні, підступні, підлі й нахабні родичі!

— Не ображайте моїх близьких! —

верескнула дівчина і вдарила кулачком власне коліно. —

На себе погляньте! Хто б казав про нахабство, як не таємний викрадач фарб! Ви ж не заперечуватимете, що тягали в мене фарби, щоб малювати свою кляту пляму? Спершу ви поцупили усі червоні кольори ба навіть пурпуровий, яким я малювала захід сонця. А потім — жовті й зелені, залишивши мені тільки синю та білу фарби. Такими барвами можна було малювати винятково місячну ніч, а це знаєте як

нудно?! Правду кажучи, мені було страшенно прикро, але не хотілося вас викривати... А взагалі, визнайте, зелена кров має химерний вигляд!

— Ну, на колір та смак товариш не всяк, — зауважив старий. — До речі, Кен-тервілі мають блакитну кров — найблакитні-шу в усій Британії! Та що вам, американцям, до того?.. І хіба в мене був інший вихід, якщо ваші братики щодня унищували пляму своїм Кровожерливим Очищувачем? Можна сказати, вони змусили мене позичити у вас фарби, адже знайти справжню кров не так уже й просто...

— Але ж це таке кустарництво! — зморщила носика Вірджинія. — Ви б до Америки поїхали, кваліфікацію свою підвищили, щоби з аматора перетворитися на гідного фахівця! Я скажу батькові, і він залюбки вам допоможе. Щоправда, з духами — а отже, і з духами — на кордоні можуть виникнути проблеми. Але митники у нас — хлопці поступливі, гадаю, опір ч вам не чинитимуть. В Америці ви жили б собі та й горя не знали. У нас чимало людей готові душу продати за сякого-такого полтергейста, а старовинний фамільний дух перевершить усі їхні мрії!

— Ох, дитинко, боюся, що ваша Америка буде мені не до смаку... — пробурмотів привид.

— Чому це? — вигнула брови Вірджинія. — Тому що вам необхідне щось таке дивакувате чи трухляве?

— О, гадаю, із цим у мене проблем не виникне, — з іронією всміхнувся дух. — Що може бути більш трухлявим за ваші кораблі? І чи існує дивніше явище, аніж ваші традиції?

Такі слова вразили дівчину в самісіньке серце. Ураз спохмурнівши, вона підвелась і попрямувала до дверей.

— Я йду, — рішуче проголосила вона. — Не велика втіха — теревенити з таким невігласом, як ви.

Почувши це, привид раптом впав на коліна і заплакав:

— Будьте ласкаві, не лишайте мене наодинці! Життя моє занапащене, і я потопаю в безодні страждань. Уявіть лишень, як воно — триста років не спати!

— Що ж заважає вам заснути? — здивувалася Вірджинія. — Це ж так просто! Торкніться головою подушки, і вона негайно забере вас у свої обійми. Як на мене, важче не заснути, особливо коли сидиш на недільній відправі...

— Для мене це нечувана розкіш! — зітхнув привид. — Сон — чарівний дар, якого мене, на жаль, позбавили...

Вірджинія замислилася на хвильку, аж раптом її величезні сині оченята перетворилися на два озерця, а рожеві вуста затремтіли, немов пелюсточки на вітрі. Кинувшись до старого, дівчина присіла перед ним навпочіпки і співчутливо зазирнула у його сповнені^знадії очі.

— Але чому, чому? — тихенько запитала вона. — Невже вам ніде спати?

— Є одна місцина... — мрійливо розпочав привид, і його лице тут-таки набуло умиротвореного виразу. — Ген за густим сосновим лісом ховається дивовижний сад. Трава там пишна, а дерева високі, і всюди квітне первоцвіт, і соловейко тьохкає на гіллі, і місячні промені — сріблясті, неземні — допомагають старезному тису колисауи застиглих у вічнім сні...

— Ви говорите про Сад Смерті? — здогадалася Вірджинія, і її щоками заструменіли потоки гірких сліз.

— Таки-так, — закивав дух. — Я все намагаюсь уявити, як це чудово — відпочивати у пухнастій прохолодній земельці, насолоджуючись

шепотом зілля та вічним спокоєм. Утратити лік часу, стерти з пам'яті всі образи й земну марноту, примиритись із собою та всім світом... Лише ви здатні мені допомогти! Відчиніть для мене двері Смерті, адже у вашому серці живе Любов, а Любов завжди перемагає Смерть!

Вірджинія здригнулася. їй здалося, нібито її обсипали снігом! Навіть говорити стало важко: язик мов прилип до піднебіння...

— Ви бачили давнє віщування на склі у бібліотеці? — порушив мовчанку привид.

— Звісно! — вигукнула дівчина. — Воно написане дивними чорними літерами, і його складно прочитати, а ще складніше осягнути його зміст. Але я читала його неодноразово, ба навіть вивчила:

Вислухавши віщування до кінця, старий пояснив:

— Ідеться про те, що одній безневинній істоті судилося оплакати мої земні гріхи і помолитися за мою буремну душу, бо очі мої давно вже сухі, а в серці немає віри. Якщо цією істотою погодитеся стати ви, Вірджиніє, то вночі вас навідають найжахливіші демони, які казатимуть божевільні речі, проте не зроблять нічого злого — адже чист^світлу душу не здолати нікому, навіть всім силами пекла. Зате тоді Янгол Смерті зглянеться на мене і впустить до своєї господи.

Вірджинія принишкла. Доволі довго вона сиділа ні пари з вуст, немов закам'яніла, і привид уже був упав у розпач. Але несподівано дівчина рвучко звелася й рішуче промовила:

— Що ж, гадаю, я зможу вам допомогти! Я вмовлю Янгола повернути

вам спокій та сон.

Дух тут-таки пожвавішав і, торкнувшись пучками долоні Вірджинії, поцілував їй руку. При цьому вона відчула спершу крижаний холод, а тоді — палючий жар, буцімто привид обпік її вогнем. Тим часом привид відступив і поринув углиб зали, у темряву, закликаючи Вірджинію рушати слідом...

Коли вони опинилися біля старовинних зеленкуватих гобеленів, вигаптувані мисливці відчайдушно замахали руками і засурмили у вигнуті роги, ніби попереджаючи дівчину:

— Зупинися, Вірджиніє, там небезпечно!

Щоб бранця вшпя&ти з тюрми, —

Жоли молитва пролунає ШЬ то&о, хто &ріха не має, ЗСто окропив кістки слізьми,

ТоЬі розквітне кущ ^мить, З Ьрх на небо полетить.

Однак вона лише прискорила ходу. Тоді на каміні заворушилися чудовиська з хвостами ящірок і навперебій зарепетували:

— Стій, Вірджиніє, не йди, ти не повернешся!

Проте дівчина відвернулась і затулила вуха долоньками...

Тим часом дух досягнув віддаленої стіни зали й заповзявся бурмотіти якісь незрозумілі слова. Невдовзі стіна якимось дивом почала танути, розчинятись у повітрі, а поза нею розверзлося смоляне провалля. Вірджинії здалося, ніби те провалля тягне її до себе, а вітер штовхає у спину. Вона зробила крок назустріч темній невідомості, і за нею знову звелася стіна. Зала щезла...

Рівно о п'ятій громовий удар гонга сповістив про те, що прийшов час чаювання. Оскільки Вірджинія не зійшла до бібліотеки, леді Отіс попросила покоївку поквапити її. Служниця кинулася розшукувати юну панночку, проте ніде її не знайшла!

"Либонь, Вірджинія досі в парку — заслухалася пташиними співами, — вирішила місіс Отіс, пригадавши, що її дочка щовечора збирала квіти, аби прикрасити стіл. — Не біда, трохи почекаймо..."

Вона згаяла в очікуванні цілу годину, і її хвилювання лише посилювалося. Щось було не так! О шостій пані Отіс звеліла хлопцям піти на пошуки сестри до парку, а чоловікові запропонувала разом оглянути будинок. Вони перетрусили кожну кімнату, кожен куточок і комірчину, однак і сліду дочки не виявили! Між тим пошуки на вулиці також зазнали невдачі, тож уся сім'я розхвилювалася не на жарт. Ніхто й гадки не мав, де могла подітися слухняна і сумлінна дівчинка, але посол висловив підозру, що її, можливо, викрали цигани. Він сам бо дозволив табору пожити певний час у його маєтку, у Блекфелському яру, а цигани, як відомо, цуплять усе на своєму шляху!

— Слід зупинити негідників, доки не пізно! — проголосив посол і, прихопивши із собою Вашингтона і двійко слуг, помчав до яру.

Приєднатися до нього забажав і герцог Чеширський, проте пан Отіс категорично заперечив: ^

— Ні-ні, лишайтеся, будь ласка, тут, мій голубе, їхати з нами надто небезпечно! Ці чортяки не лише злодійкуваті, вони обожнюють влаштовувати дурні бійки.

У яру, одначе, табору вже не було. Але багаття ще курилося, а казани, полумиски, ковдри та решта дрібних речей валялися довкола, либонь, забуті в метушні. Було ясно, що цигани покидали це місце дуже квапливо, тому посол доручив синові спробувати наздогнати їх, а сам

повернувся до замку й негайно повідомив поліцію графства про таємниче зникнення. Він не мав певного плану дій, але подумав, що не завадило б з'їздити до Аскота і порозпитувати дорогою всіх, хто зустрінеться. Сяк-так умовивши родину сісти за стіл, він наказав осідлати двох коней і разом із слугою вирушив у подорож. Однак варто було їм віддалитися від замка всього на кілька кілометрів, як іззаду долинув бадьорий стукіт копит, а слідом за ним — голос юного герцога:

— Заждіть, містере Отіс! Я просто зобов'язаний поїхати з вами! Несила мені сидіти склавши руки, і не вмовляйте. Знаєте, якби рік тому ви погодилися на наші заручини з Вірджинією, можливо, вона не мала б приводу втікати з дому. Тому навіть не думайте відсилати мене назад!

Юнак скакав на своєму поні щодуху, розшарілий, захеканий і без капелюха, — і все це так розчулило посла, що він лише покивав головою і дружньо поплескав хлопця по спині.

— Гаразд, гаразд, їдьмо разом, — із посмішкою промовив пан Отіс. — А капелюха я куплю вам в Аскоті.

— Та нащо мені здався той капелюх? — пробурмотів герцог. — Мені б Вірджинію знайти!

Утрьох вони попрямували до залізничної станції, і там посол спробував був дізнатись у доглядача, чи не траплялася йому дівчина, схожа на Вірджинію. Пан Отіс докладно перелічив усі прикмети дочки, але доглядач лише скрушно похитав головою і стенув плечима. Єдине, чим зміг він зарадити, — це розпитати решту доглядачів на його напрямку, чи не бачив хто зниклої дівчини, а ще пообіцяти невтішному батькові, що докладе усіх зусиль до її пошуків.

Потому посол зазирнув до ятки, яку ще не встигли зачинити, і придбав своєму молодому супутникові капелюха. А затим уся трійця подалася до села Бекслі, розташованого неподалік від станції, де, за

чутками, стояв циганський табір. Завітавши до місцевого відділку поліції, вони розтермосили тамтешнього поліціянта і напосілися на нього з розпитуваннями. Проте вартовий порядку лише заспано закліпав і пробуркотів, буцімто йому не втямки, про що взагалі йдеться. Тож довелося шукачам самотужки никати сільськими луками і видивлятися циганів чи бодай якихось приблуд...

Позаяк усі пошуки виявилися марними, Отіс та його супровід у страшенній розпуці повернулися додому. Надворі вже впала темрява, та, на щастя, послові сини вийшли на ґанок із ліхтарями й освітили під'їзну стежину.

— Ми нікого не знайшли, — з порогу повідомив Вашингтон. — Ба ні, циган ми наздогнали, але Вірджинії у них не було, і вони геть нічого про неї не знають. А від нас поспішали поїхати, бо спізнювалися на Чортонський ярмарок — мовляв, переплутали дати...

— Зате четверо циганів, — продовжив один із близнюків, — погодилися допомогти нам у пошуках. Далебі, їм кортіло хоч якось віддячити нам за гостинність.

— Ми передивилися все! — перервав його другий близнюк. — І ставок із коропами, і кожну альтанку, кожен кущик... Дарма! Була й загула!

Брати похнюпились, адже всі усвідомлювали, що до ранку Вірджинії не знайти. Слуга повів до стайні виснажених коней, а пан Отіс із синами та герцогом пішли в дім. Мовчки кивнувши втомленим покоївкам, вони рушили до бібліотеки, де і знайшли пані Отіс. Хвилювання настільки виснажило її сили, що вона ледь не втратила свідомість, тож вимушена була лягти на отоманку біля каміна і дозволити економці прикласти собі до чола вологу хустинку.

Поцілувавши дружину, посол умовив її повечеряти, але за столом усі пригнічено мовчали і майже ніхто не їв. Навіть шибайголови близнюки принишкли, мов мишки, й зовсім припинили бешкетувати — адже, врешті-решт, вони просто обожнювали свою сестру.

Повечерявши, родина почала підніматися нагору, до своїх кімнат — хоча всі були впевнені, що протягом ночі не склеплять повік, — а пан Отіс пообіцяв дружині рано вранці подати заяву до поліції Скотланд-Ярда.

Саме в той час, коли вони піднімалися сходами, годинник почав відбивати північ, і тільки-но пролунав останній удар — замком розляглося оглушливе тріскотіння. Отіси остовпіли. Аж раптом гримнув такий гуркіт грому, що старовинний замок ледве не розлетівся на камінці, а крізь нього пробилася дивовижна потойбічна музика. За мить потому на сходовому майданчику відвалився шмат стіни — і з надр замку вийшла Вірджинія. У руках вона тримала вишукану скриньку

Усі, хто був на сходах, негайно кинулися до знайди й оточили її тісним колом. Юний герцог хотів був засипати кохану поцілунками, але його випередила пані Отіс, міцно притиснувши дочку до грудей. Тим часом близнюки вигукували щось індіанське на кшталт "Вау-вау!" й радісно стрибали ледь не до самісінької стелі.

— Куди ж ти втекла від нас, любонько? — стурбовано запитав містер Отіс. Він припустив, що дочка просто вирішила їх розіграти. — Ми з хлопцями збилися з ніг, розшукуючи тебе. Не смій так жартувати ніколи!

— Приведи нам привида! Приведи нам привида! — горланили близнюки, кумедно кривляючись один поперед одного.

Утім, пані Отіс на них не зважала і лише міцніше обіймала дочку, пестячи її золотаве розкуйовджене волосся та примовляючи:

— Яке щастя, що ти повернулася! Не кидай нас більше, будь ласка! І тут Вірджинія промовила те, що вразило родину несказанно: _

— Я не розігрувала вас, аж ніяк. Увесь цей час я присвятила нашому привидові. За життя він багато чого накоїв, але поневіряння тривалістю у триста років змусили його покаятися в усіх лиходійствах. Я допомогла йому здобути вічний спокій, і він за це подарував мені скриньку з прикрасами. Однак наразі ми маємо всі вкупі піти й попрощатися з ним.

По тих словах дівчина вивільнилася з обіймів матері й рішуче пішла до отвору в стіні. Розгублено переглядаючись, її рідні рушили назирці й опинились у вузькому темному тунелі, освітленому лише свічкою в руках Вашингтона, котрий замикав процесію.

Затиснені поміж камінних стін і низеньких склепінь, Отіси втратили лік часу. їм здавалося, ніби кінця-краю тому шляху не буде, тож коли тунель урешті-решт увіткнувся в дебелі дубові двері, утикані гострими шипами, вони зітхнули з полегшенням. Двері мали страхітливий вигляд, та попри це Вірджинії довелося лише легесенько штовхнути їх, аби відчинити і впустити супутників у тісну комірчину із заокругленим склепінням і крихітним ґратчастим віконцем. Роздивившись, Отіси з жахом помітили кільце, вкручене в стіну комірчини, до якого ланцюгом був прикутий зотлілий скелет. На пристойній відстані від скелета стояли полумисок та кружка, і його незграбна поза свідчила про те, що перед смертю він намагався дотягнутися до їжі, але всі його спроби були марними. За три сотні років полумисок укрився товстезним шаром пилу, а кружка, де, вочевидь, колись була вода, — цвіллю.

Допоки Отіси приходили до тями від такого видовища і обмірковували все, що відбулось у цьому моторошному місці, Вірджинія опустилася на коліна біля скелета й почала з почуттям читати молитву. Несподівано один із хлопчаків зиркнув на вікно і приголомшено зойкнув:

— Ви подивіться! Там, у садку, просто зараз розквітає мигдаль!

— Отже, Янгол пробачив усі лихі справи цьому бідоласі й відчинив йому двері до Саду Смерті, — прошепотіла Вірджинія.

Тієї ж миті місячний промінь упав у вікно й осяяв умиротворене обличчя дівчини. Прагнучи підтримати кохану, герцог обійняв її і так само тихо прошепотів:

— Янгол — це ви...

За чотири дні по тій ночі сера Симона де Кентервіля проводжали в останню путь. Церемонія поховання, на яку з Уельсу приїхав лорд Кентервіль, вийшла неймовірно пишною та урочистою. Вишукана свинцева труна з трьохсотрічними рештками була вкрита пурпуровою китайкою, розшитою золотими фамільними гербами. Візок, на який поставили ту труну, тягли восьмеро смолянисто-вороних коней із розкішними султанами на головах. А за ним їхали екіпажі, оточені челяддю зі смолоскипами У руках.

У першому екіпажі сиділи сам лорд Кентервіль і Вірджинія, у другому — посол із дружиною, за ними — брати Отіс та юний герцог, а останньою була пані Амні. їй найбільше перепало від бешкетів старого господаря, тож вона висловила бажання попрощатися з ним.

Дістався розлогого тиса у дальньому куточку цвинтаря, де й було підготовлено глибоченьку могилу, процесія зупинилася. Преподобний Огастес Демпір щиро помолився за душу покійного, і тоді челядь загасила смолоскипи. Затим Вірджинія поклала на труну хреста, якого сплела самотужки із квіток магнолії, і лише потому сера Симона поклали на його довічне ложе. Тієї ж миті з неба визирнуло кругле сріблясте око місяця, й у тисовому гіллі затьохкав соловейко. Усе це нагадало Вірджинії оповідь духа про Сад Смерті, тому вона засумувала і дорогою до свого маєтку мовчки ковтала сльози.

А між тим пан Отіс вирішив поговорити з лордом Кентервілем про таємничий подарунок його доньці. У скриньці, яку привид віддав Вірджинії, зберігалися старовинні й дуже коштовні прикраси, зокрема, рубінове намисто, де кожен камінчик був оправлений венеційськими майстрами. На думку пана посла, юна дівчина не мала права носити такі речі. Тому він сказав Кентервілеві так:

— Сер, я чув, що в Англії діє закон про спадок, згідно з яким вам мають відійти як родові землі, так і коштовності. А тому, прошу, заберіть скарби вашого родича собі — не змушуйте нас привласнювати чуже! До того ж ці брязкальця мають величезну цінність. Повірте, їх вдасться дуже вигідно продати — так сказала моя дружина, а вона дещо тямить у мистецтві, поза-як певний час провела у Бостоні. Розумієте, Вірджинія ще надто молоденька, тож її не цікавить антикварний мотлох. Тим паче у вихованні ми дотримуємося суворих правил, привчаючи нашу дитину до невибагливості, а всі оці розкішні підвіски просто волають про надмірну пиху Єдине, про що просила мене дочка, — залишити їй на пам'ять про вашого славнозвісного пращура скриньку. Навіть не уявляю, чим її привабила така аутентична й давня річ... Либонь, це відлуння того, що мати народила її тут, у передмісті Лондона, повертаючись із подорожі до Афін.

Лорд Кентервіль вислухав посла не змигнувши й оком — лише ховаючи посмішку в пухнастих вусах. А коли Отіс закінчив, він ледь схилив голову і промовив:

— Ви дуже люб'язні, пане, проте ваша відчайдушна дочка зробила неоціненну послугу моєму грішному пращурові, певним чином пожертвувавши собою. Тому я не стану забирати в неї коштовності, бо у відповідь на такий негідний учинок старий Симон обов'язково вистрибне зі своєї могили й остаточно мене згубить. І до речі, на ці підвіски, як ви кажете, у мене стільки ж прав, скільки й у місіс Амні. Адже успадкувати я можу лише те, що вказано в заповіті чи то в будь-якому іншому офіційному папірці, — а сер Симон не спромігся вписати свої прикраси в жоден документ. Окрім того, ви самі зазначили, що купуєте привида на

додачу до меблів, — а отже, всі привидові скарби автоматично переходять до вас. Нехай мій родич і бешкетував уночі, фактично він давно вже відлетів на небо, залишивши своє майно новим господарям замка. Що ж до Вірджинії, не переймайтеся: це зараз вона маленька, аби прикрашати себе такими речами, але невдовзі ваша дочка подорослішає і з задоволенням носитиме їх!

Пан Отіс спробував був обуритись і заперечити, проте Кентервіль відповів твердою відмовою, навівши купу доказів на користь того, щоб залишити прикраси Вірджинії. Урешті-решт посол зголосився, і за два роки його донька — вже в статусі герцогині Чеширської — постала у фамільних коштовностях Кентервілів перед самою королевою, привернувши до себе захопливі погляди громадськості.

Молодята шаленіли одне від одного, тому заручились одразу після святкування свого повноліття. їх анітрішечки не переймало те, що не всі раділи цьому шлюбу. Скажімо, запеклою противницею їхнього щастя виявилася маркіза Дамблтон: вона так мріяла одружити з герцогом одну зі своїх сімох дочок, що повсякчас запрошувала його на власні вечірки, влаштування яких коштувало їй чималих грошей.

Та найбільшим дивом було невдоволення батька нареченої, який наполягав на тому, що розбещене британське панство неодмінно зведе нанівець працьовиту американську стриманість. Одначе з часом променисте доччине щастя розтопило його серце, і пан посол повів Вірджинію до вівтаря з таким відчуттям, ніби він — король світу! Зі свого боку, Вірджинія отримала все, що належить мати кожній слухняній і чемній американці: вічне кохання, принца на коні та півцарства на додачу.

Повернувшись до маєтку Кентервілів після медового місяця, герцог та герцогиня перш за все подалися на старий цвинтар за лісом — навідати сера Симона. Вірджинія, як годиться, прикрасила могилу трояндами, а тоді спробувала скласти пам'ятний надпис, проте на думку їй не спало нічого ліпшого за передбачення на склі бібліотеки. Оті слова

вона й написала на могильній плиті, таким чином ушанувавши старого Кентервіля, тож цвинтар молодята покинули з відчуттям виконаного обов'язку. Потому вони зайшли до покинутої церкви неподалік кладовища. Герцогиня опустилася на повалену колону і глибоко замислилась, а герцог примостився коло її ніг, узяв її за руки й допитливо зазирнув у її бездонні очі. Так вони й сиділи, допоки юнак не порушив мовчанку:

— Люба, ти ж знаєш, дружина не повинна нічого приховувати від свого чоловіка...

— Я нічого й не приховую, любий, — дещо здивовано відповіла Вірджинія.

— Але ти не розповіла мені, що ви із привидом робили того вечора! — наполягав герцог.

— Та я нікому цього не розповідала, — прошепотіла дівчина.

— Мені ти могла би відкрити цю таємницю, я ж бо твій чоловік!

— Ох, любий, не катуй мене! — з розпукою скрикнула герцогиня. — Це неможливо передати словами! Скажу лиш одне: старий багато чого мені повідав — про Життя та Смерть і про те, що Любов завжди сильніша і від Життя, і від Смерті.

— Ну гаразд, уважаймо, що це твоя особиста таємниця, — всміхнувся юнак, ніжно цілуючи дружину. — Головне, що ти подарувала мені своє серце.

— Моє серце з тобою буде вічно! — Вірджинія обійняла чоловіка за шию.

— Але я все ж таки сподіваюся, що колись ти відкриєш свою таємницю нашим дітям!

Ці слова змусили дівчину щасливо засміятися.